

מלחמת שלום הגליל – לבנון

"...צה"ל לא הצליח להביס את הצבא הסורי בלבנון במהלך מלחמת **שלום הגליל**... מפתיע במיוחד לנוכח תנאי הפתיחה שהו אמורים להקנות... עדיפות מכרעת: מלחמה יזומה על ידי ישראל והכנות מושוכת, עיתוי שהוכתב לפיקוד העליון הסורי, מלחמה בדירה אחת, יחס כוחות אופטימליים לתקוף, עליונות אוירית מוחלטת... סוללות הטילים הסוריות השמדו.

במסגרת ה"סדר החדש" בלבנון, שעד מועד המלחמה, היה צה"ל צריך להוציא את הצבא הסורי לפחות מכל מרכז ודרום לבנון, ולטהר את מרחב דרום לבנון מחבלים. בפועל נכשלו שלושת המהלים העיקריים עיקריים... ויעידם לא הושגו עד להפסקת האש הראשונה... [נדלג על פירוט המשימות שלא הושגו].

...איロניה מורה היא שדרה-אל-ביידר לא נכבה, אף על פי שבשעות שקדמו להפסקת האש שוב לא נמצא שם צבא סורי להגן עליו... במרחב הבקע כולל [היו] כוחות סורים דילילים בלבד... מול שלוש אוגדות וכוח נוסף של צה"ל עמדו אד כוחות סורים בסדר גודל של חטיבה... באגד המזרחי... גודוד סורי, באגד המערבי... שריד כוחות סורים מסוימים בלבד.

...חו索ר הבנה של מהות מסגרת גדולה רוח בקרבת מפקדים בכירים בצה"ל... דבקות בתפיסות אינטנסיביות, שעוצבו בתפקידים קודמים ובשיקולים המדיפים ניחוחות של רדיות עצמה וכבוד...

...לניצחון האבוד במהלך מלחמת **שלום הגליל** יש קשר חזק עם הונאה עצמית. [הפיקוד]... ניסה ליצור הונאה כלפי הסורים: לגרום להם להאמין כי מטרות הלחימה בלבנון הן נגד מחבלים בלבד... מתרבר, כי ההונאה שהופעלה הייתה יותר הונאה עצמית מאשר הונאה הסורים... ובוואדי שלא פרשה כך על ידם... [הסורים] נערכו בהתאם.

...קשה העבודה בשטח לעיכול... נתיות להדקה... פרשניות מפקדים... שכותב של מטרות המלחמה או 'הגדירה לאחור' שלהן... [כайлן] מטרות המלחמה היו קו הארבעים קילומטרים והלחימה במחבלים. אין בהתרבותה המדינית כדי להסביר את הכשל הצבאי, ובוודאי שאין בה כדי להצדיקו... אפשר להאשים מדינאים בנאיות בעניין התפיסה המדינית בדבר 'סדר חדש' בלבנון... אפשר לזרוף לחובות התעלמות מתנאים גיאו-פוליטיים ווציאו-אטניאים... להאשים אותם בחוסר אחריות לאומי... – אין בכלל זאת כדי להצדיק מחד צבאי ולתרץ את אין-האונים של המסוגרת הצבאית, ושל מערכת הפיקוד הצבאי, כפי שהומחשו במהלך... כישלון של מערכת צבאית ביורוקרטית ומפונקת... בלתי נסלה.

האזור המערבי – המאמץ הצבאי העיקרי, שתוכנן בגזרה המערבית, היה להעלות בדרך ציר החוף שתי אוגדות לכיתור בירות... חיבור עם הנוצרים וכיבוש בירות העיר... היעד המערכתי לא הושג עד להפסקת האש הראשונה... הבעיה שעמדה בפני הכוח שבאזור היבשה התגנחות שגilio כוחות אויב קטנים ומחלבים, ועליהם לא הצליח הכוח להתגבר, במרבית המקרים, בעיתוי הנדרש... עיכובים משמעותיים בקצב התקדמות... המשימות לא הושגו (אלוף הפיקוד למפקד האוגדה: "צריך לטפס מהר לאוטוסטרדה, תצא מהלם, ממתי אפשר להפתח אותר?...")... "פרק" בצד... גם במהלך הלילה השני לא נלחמו... הכוחות בגזרה... ביום השלישי... המשך הדשוש במקומם... צירם חסומים... עיכובים... מוננט ההפחתה המצתית [מהיפס] מתמסם והולך... אותו היום נבלמה אחת משתי העצבות האלה במבואות כפר סיל, מכיוון שלא יכול להתגבר על "פרק", שיצר בדרכה כוח ח"ר קטן. חטיבת שרין זו שותקה והתעכבה במשך שעות ארוכות, מכיוון ששניים או שלושה כלים שלא השמדו...

ביום שישי נכשלו הניסיונות הנואשים שנעשו בצפון הגזרה לחבור עם הנוצרים ולהשתלט על קטע מכבים ביירות-דמשק באוזור בעבדה, הזמן אזל...

...תכנון וניהול לenties של התנועה על הרים היו אופייניים למה שהתרחש בגזרה זו... ציוויל הכוחות ותזמנם... היו לenties וחסרים... היה חסר לא פעם ח"ר... ובציווילים אחרים היו חסרים כוחות שרין וארטילריה... בדרך הגזרה היה [לצהה'] ועדף כוח אדר... לא בא כלל לידי ביטוי במלחמה... גוף ח"ר וחישן] לחמו זה לצד זה – ולא במשולב. במקרים רבים היה העקי בערך שלחמו במקביל מבל' שפגעו זה בה... לא השכיל... להפעיל לחימה משולבת... הבעה המהותית בגזרה זו הייתה חסרה השיטה – ולא חוסר כוח... אין אוניות של מפקדת הפיקוד המרחבי, שלא השכלה לקרוא את תומנת הקרב בגזרה, לא הבינה את משמעותה ונכשלה בשיטתה על הכוחות... אי יכולת של המפקדות החטיבתיות לתת פתרונות טקטיים הולמים לביעות... הקשר של המפקדות... עם כוחות קטנים... רופף... מקצועות לkerja בכל הרמות בגזרה.

הגזרה המרכזית – משימה עיקרית אחת ייחידה – ל תפוס מחוז על כביש ביירות דמשק [בעיתו המתוכנן]... מרחב... כמעט ריק מכוחות סוריים... התקדמות מהירה הייתה... קרייטית... האוגדה לא הגעה... ולא תפסה מחוז... בכביש... איטיות יצאת דופן... צחלות הססניות... במשך כל שעوت הלילה הראשון הייתה האוגדה תקועה: תנוצה לא מסודרת וביעות ממשעת יצור "פלונטרים" וחסימות על הרים... בהעדר שליטה גרמו לא-יכולת לתקל... בוקר היום השני קבע אלף הפיקוד: "איבדנו את הבוקר... בזבזו את הלילה..." בצהרי היום השלישי חל עיכוב נוסף בהתקרבות האוגדה בגל בעיות דלק... ביום השלישי [שוב] בגל חוסר דלק... טעות בנזוט שהובילו אותו לנעו על ציר לא נכון... גדור טנקים של האוגדה והתקף על ד' מסוק נגד טנקים סורי... כל הגדור נכנס לעמדות ובעצם ירה על מסוק אחד... לפנות ערבית התחדשה התנועה... אלא ששוב התפתחו עיכובים – הפעם בגל בעית ניווט על ציר לא-ערבי... בשעות הלילה... ביום חמישי אמר קצין בכיר של פיקוד הצפון: "בצפון הבקרים עומדים על הרים שלושה ימים... שכחו מה זה ח"ר... אם הייתי הולך עם תרמיל על הגב... מזמן הייתי מגיע... עד טעות ממלחתם יום הכנורים, שחוזרים עליה: הלילות השקטים; יושבים ולא עושים כלום".

...הארועים בגזרה המרכזית מצבעים בבירור על כשל צבא. אי אפשר להסביר את ההחמצה בנחיתות או בחסרון כוח... כמעט שלא היה כוח אויב בגזרה... אי יכול מוגנת להתגבר על התנגדות שגלו כוחות קומנדו קטנים... לenties במקצועיות מפקדים בניהול הקרב במישור הטקטי... האוגדה גם לא הצליחה לאתר ולספק מטרות ברורות לחיל האויר... המכנה המשותף למרבית הסימפטומים שתועדו הוא מקצועות לkerja של מפקדים ברמת האוגדה והחטיבה".

הגזרה המזרחית – משימת הכוח שפועל בגזרה המזרחית, הייתה ל תפוס את כביש ביירות-דמשק באוזור הבקרים ולהשמיד את הצבא הסורי שם בואה מרחב בעל-bove... הכוח לא הצליח להשיג את גם את היעד החלקי של תפיסת הכביש בגזרתו... אף על פי שלא הייתה מניעה צבאית לכך... כוחות סוריים דילילים בלבד... הכוח לא נלחם ביום רביעי אחר הצהרים... והוא גם לא נלחם במהלך הלילה... כניסה חזדנות... יחס הכוחות... עדיפות מובהקת לכוח בכל שלבי הלחימה... הכוח לחימה עמד בסימן האלטוף... למורות נהלו קרב ארוך וממושך שקדם למלחמה... התברר לא אלף הפיקוד כי התקיפה מתחה בגל בעיות דלק, הוא שאל מודיע לא טיפול לפני כן באספקת הדלק... "כל הלילה עמד לרשותם... כתע אני יכול רק להתרגץ..."

...יחידת שרין נערכה בפאתי הכפר, שני ניסיונות לכבות את הכפר נכשלו... בלילה שבין רביעי ליום חמישי לא המשיכו הכוחות לנעו – חרף הוראות המפורשת של שר הביטחון... מפקד האוגדה אמר שאפשר לחכות עד לבוקר... הכוח העניק לסורים את הלילה והם ניצלו אותו להיערכות והתואשות [מהלן] התקיפת חיל האויר... לאחר הקרב מרחב אגם קראון... שוב לא שמר הכוח על רציפות לחימה... נוצר ולא ביצע קרבות התקדמות, רדייה וניצול הצלחה...

ונכו... אַתְּ הַפָּגֵן בְּמִזְמָה כֹּשֶׁ עַ-עֲזַבְתָּ... אֵי הַשָּׂגַת הַיּוֹם וְהַמְעוֹכֶתֶת מִזְבְּבוֹת
בָּמִידָה רַבָּה... בְּלִחְמָה הַלְאָ רַצְיפָה, וַبָּאִי הַלְחִימָה בְּלִילָה... מִקְצָעוֹת צְבָאיָת
לְקוֹיה הִיא הַסִּבָּה... מִצְבָּיוֹת חֲלָשָׁה... אַנְטִי-מִקְצָעוֹת מִזְבְּהָקָת, שְׁרוֹוחָה
בְּמִפְקָדָה שֶׁכְלַ הַוּיִיתָה וְתִפְקָדָה בְּמִלְחָמָה הַיּוֹ אֶל-תָּאוֹר אֶחָד גָּדוֹל, הַכְּתִיבָוּנוּ
קָרְבָּה שְׁהִיא לְקָרְבָּה בָּמִידָה שֶׁלֹּא תִּאמְּן... מִשְׁמִית הַכּוֹחַ הַוּקְרָבָה לְמַעַשָּׂה לְטוֹבָת
אִירְעוּם טַקְטִים. תִּמְנוֹת הַקָּרְבָּה שֶׁל הַכּוֹחַ לֹא נִקְרָאהָ, לֹא פּוֹרֶשָה וְלֹא הוֹבָנָה נְכוּ...
לֹא הַפְּעִילָה עֲבוֹדָת מְטָה מִקְצָעוֹת, שָׁמָרָה הַיּוֹתָה לְסִיעָה לְמִפְקָד הַכּוֹחַ... בְּנִיהָול
הַקָּרְבָּה... מְרֻבִּית קָצִין הַמְתָה הַקְּבָעוּם שֶׁל הַכּוֹחַ הַוּחָלָפוּ אוֹ נְטוּרָלוּ בְּמַהְלָן
הַמִּלְחָמָה, כַּיּוֹן שְׁמִפְקָד הַכּוֹחַ הַגַּעַן עַם קְבּוֹצָת יוֹצְאִים, שָׁאַתָּם נִיהָל אֶת כָּל
הַמְעָרָכָה... הָעֵד קָצִין מְטָה אַחֲרָה: "...אִנּוֹשׁ בְּן גָּל הַרְסָת הַמְתָה הַקּוֹדָם...
הָאָנָשִׁים הַקְּדוּמִים הַכְּרִיר הַיּוֹטֵב אֶת הַגְּזָרָה... הַבְּלָנוּ בְּצִירִים נְבָע מְזָה שָׁוֹתָפָנוּ
בְּתְּכִינִים... שְׁרָשָׂתָה שֶׁל חֹסֵר תִּקְשָׁוֹת, מִידָע בְּלִתִּי רַצִּיף וְלֹא מִסּוּדָר לְשָׁנִי
הַכְּיוֹנוֹנִים..."... בְּתְּנָאִים אֶלָּה, הַמְתָה אַיְבֵד אֶת יְכֹלָתוֹ לְהַשְׁפֵּעַ, לְכָoon, לְפָעָנָה
וְלְצִפּוֹת... וְלְהַצִּיעַ דָּרְכִי פָּעוֹלה... הַצְּבָא הַסּוּרִי לֹא הַבּוֹס וְלֹא נִשְׁבַּר בְּבָקָע,
וּמִשְׁמִית הַכּוֹחַ לֹא בָּזָעה... "

הכישלון הכללי – כמעט כל כוחות צה"ל הסתדרים וחילק ניכר מכוחות המילואים
של צה"ל הוכנסו לבנון. "... רק מייעוטו של כוח אידר זה נלחם. כולם הי-ו-לא-הי –
בְּמִלְחָמָה... הָרְבָה שְׁרִינוּ וְחִ"ר אָבֵל לֹא בָּמְקוּם... שְׁנָדְרָשׁוּ... הָרְבָה מִזְדִּיעַן –
אָבֵל חֲסְרוֹן הַוְּגָשׁ בְּדָرְגָה הַשְׁדָה... הַפִּיקּוֹד הַמְרָחָבִי שַׁהוּפְקָד עַל נִיהָול הַמִּלְחָמָה
– אָךְ נְטוּרָל מְהַאֲחָרוֹת לָהּ, לְאַלְפָיְהַפִּיקּוֹד הַיּוֹתָה בְּקֹשִׁי סְמָכּוֹת פּוֹרָמָאלִת עַל
כּוֹחָתוֹ... מָוֶץ הַפִּיקּוֹד שֶׁל פִּיקּוֹד הַצְּפָן הִיא קְלָחָת רֹוחָשׁת שֶׁל בָּעֵלָיִ דָּרגָות
בְּכִירָות וְשֶׁל פּוֹלִיטִיקָת מִשְׁרָד טִיפּוֹסִית לְשָׁגַרְתִּיּוֹם, כְּאֵלּוּ לְהַתְּנִהָּלה אֶזְרָחָת
מִלְחָמָה...

...כָּל גּוֹרָם צָה"ל – בָּסְדִּיר אוֹ בְּמִילָאִים, חִילִי אוֹ אֶחָר – הַתָּאֱמֵץ לְהַבְּטִיחַ אֶת
יִצְגָּוֹן הַהוּלָם בְּמִלְחָמָה, כַּיּוֹן שִׁיזְגָּזָה מְבוּלָה לְאַחֲרָה הַמִּלְחָמָה לְהַתְּרַחְבּוֹת,
לְקִידּוּמִים בְּדָרְגָה, לְתִקְצִיבִים נָסָפִים וּלְרִכְשִׁית עַזְמָה בַּיּוֹרָקְרָטִית נָסָפָת.
מִפְקָדּוֹת עַלְיוֹנוֹת הַתְּנִפְחָדוֹ לְאַלְפִּיְהַפִּיקּוֹד הַגָּדוֹלָן הַתְּקִנִּי וְשְׁתִּפְקָדוּ בְּצָרָה
בַּיּוֹרָקְרָטִית וְאֶלְתָּרוּ מִבְּצָעִית, הַיּוֹ מְנוֹתָקוֹת מִהְאִירָוּם בְּשְׂطָח וּמִהְבָּנָת פְּשָׁרָם...
תִּקְשָׁוֹת מִסּוּרְבָּלָת... כָּל כָּוחַ חִילִי שֶׁלְחָם בְּמִלְחָמָה פָּעַל עַל פִּי דָרְךָ הַפָּעוֹלה
הַחִילִילִת 'שָׁלוֹן'... עַזְבָּוֹת לֹא אָוְםָן לְלִחְמָה רְבָ-חִילִילִת מִשּׁוֹלְבָת...

...הַוּכָח בְּשְׂطָח גַּם זָאת... כָּוחָת הַבִּשָּׁה שֶׁל צָה"ל בְּנָיִם עַל אֲוֹגָדּוֹת – אָךְ
מִתְּאָמְנִים כְּגָדְדִים – מִפְקָד אָוְגָה לָומֵד לְהַכִּיר וְלַתְּפַעַל אָוְגָה רָק בְּמִלְחָמָה,
וּבְצָרָה דּוֹמָה לְוֹמְדִים מִפְקָדִי הַחֲטִיבּוֹת... הַתְּעִלָּמוּ מִפְקָדּוֹת מִהְמָטָרוֹת וְהַרְשָׁוֹן
לְכָל אַלְמָנָת חִילִי לְבָצָע... לֹא קָשָׁר לִמְדָת הַתָּאֱמָת בְּשְׂطָח...

...שִׁילּוּב שֶׁל מִוּטְבִּיצָה נְמוּכָה אֶצְלָ מִפְקָדִים עַם אִינְטְּרָסִים אִישִׁים, דְּחָפִים
בַּיּוֹרָקְרָטִים וּחוֹסֵר מִקְצָעוֹת הַוּבֵל לְאַלְמָוֹרִים בְּלִתִּי עֲקִיבִים, וְאָלָה נְטוּרָלוּ כָּל
יִכְלַת לְהַפְּعֵל אָסְט֍רָטָגִיה אִינְטְּרָטִיבִּית – לוֹ גַם הַיּוֹתָה צְדָאת...

...אַרְטִילְרִיה יְרָתָה מִסּוֹת כְּבָדוֹת שֶׁל תִּחְמֹשֶׁת עַל רְסִיסִי כָּוחָת אֹוְבָּי בְּמִקְומָ שָׁבָנוּ
הַופִּיעַו וּבְמִקְומָ שָׁבָנוּ לֹא הַופִּיעַו; חִיל הַאוֹוֵר הַפְּצִיזָה אַפְּלִילוּ כָּאֵשָׁר לֹא אָוְתָרָו
מִטְּרוֹת... שְׁרִינוּ נְלָחֵם בְּמִקְומָ שָׁבָנוּ נְדָרֵשׁ שִׁילָחָם חִ"ר וְלַהֲפָקָן... נְתָנוּן מִזְדִּיעַן...
תוּלוּן דּוֹקָא לְמִפְקָדּוֹת עַלְיוֹנוֹת וְשָׁם נְתָקָעָו... שִׁימָשׁ יִתְּרָ בְּכָoch אֲשֶׁר הוּא סִימְפָטוֹן
בָּולֶט לֹאֵ יִכְלַתְּוָה הַמְמָדָס הַצְּבָאי לְיִצְרָר אָסְט֍רָטָגִיה... אֲוֹגָדּוֹת גְּדוֹלָות מִיד...
מַעֲרָךְ לֹגִיסְטִי מִסּוּרְבָּל [שָׁלָא פָּעַל], מִפְקָדּוֹת מִנוֹנְחָוֹת בְּכָל הַדָּרְגָּוֹת לֹא תִּפְקַדְוּ
אוֹ... אֶלְתָּרוֹן... רָק מִקְצָתָה הַמְהֻכוֹת לְחָם לְמַעַשָּׂה... עַזְבָּוֹתָה שָׁהָוּ בְּלִבְנָוּן בְּלִי שִׁירָוּ
בְּמִלְחָמָה כְּדוֹר אֶחָד... [אַחֲרָות] הַופָּעָלוּ בָּאוּפָן שֶׁלֹּא אָפְשָׁרָה הַיּוֹתָה לְמַצָּוֹת וְלוֹ מִקְצָתָה
כָּחָן...

בְּשִׁלּוּג גָּדוֹת הַלִּחְמָה הַוּמָחָשׁ שָׁבָוּ וּשְׁוּבָוּ, כִּי לְמִפְקָדִי חֲטִיבּוֹת אֲוֹגָדּוֹת אֵין יִכְלַת
מִקְצָעוֹת מִסּפְקָת כְּדִי לְשִׁלּוּג בְּעַזְבָּוֹתָהָם וְלַהֲפָעָלוּ בְּיִיעּוֹלָת סְבִירָה, וְכִי יִכְלַת
מִצְבָּיאָוֹת לְשִׁלּוּג וְלַהֲפָעָלוּ מִסּגָּרָת גְּדוֹלָה וּפִיקּוֹד מִרְחָבִי אַיִּנה קִימָת בְּצָה"ל
בְּכָל...

(עוֹפָר שָׁלָח, **המַגָּשׁ וְהַכּוֹסֶף**).